

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH,
REAL SEKTOR TARMOQLARINING ISHLAB
CHIQARISH SALOHIYATINI OSHIRISH
ASOSIDA HUDUDLARNI BARQAROR
RIVOJLANTIRISH, KAMBAG'ALLIKNI
QISQARTIRISH VA AHOI BANDLIGINI
TA'MINLASHNING DOLZARB
MASALALARI

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI MAQOLALAR TO'PLAMI

TOSHKENT – “IQTISODIYOT” – 2021

*UO'K: 338 (575.1)
KBK: 65.9.053 (5Ý)*

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, real sektor tarmoqlarining ishlab chiqarish salohiyatini oshirish asosida hududlarni barqaror rivojlantirish, kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashning dolzARB masalalari. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya maqolalar to'plami (2021-yil 25-noyabr). – T.: "IQTISODIYOT", 2021. – 560 b.

Ushbu to'plam Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining 90 yilligiga bag'ishlangan bo'lib, unda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, real sektor tarmoqlarining ishlab chiqarish salohiyatini oshirish asosida hududlarni barqaror rivojlantirish, kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashning dolzARB masalalari borasidagi ilmiy tadqiqot ishlarini takomillashtirish va ilmiy qarashlari aks ettirilgan materiallarning bayoni keltirilgan.

To'plamga oliy o'quv yurtlarida iqtisodiy muammolar bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan professor-o'qituvchilar, doktorantlar, tadqiqotchilar, vazirlik, qo'mita va turli mulkchilik shaklidagi korxona va tashkilotlarning yetakchi mutaxassislari, magistrlarning ilmiy izlanishlari natijalari kiritilgan.

To'plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va keltirilgan huquqiy-me'yoriy hujjatlarning haqqoniyigligi, tanqidiy fikr-mulohazalar va takliflarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.

Ma'sul muharrir – *t.f.d., prof. K.A. Sharipov*

Tahrir hay'ati: *PhD, dots. U.R. Xalikov,
i.f.d., prof. M.P. Eshov,
i.f.d., prof. G.Q. Abduraxmanova,
i.f.n. L.F. Amirov,
i.f.n., dots. B.D. Xajiyev,
i.f.n., dots. I.S. Xotamov,
i.f.n., dots. M.T. Asqarova,
p.f.n., dots. M.N. Kamalova,
i.f.n., dots. S. G'oyibnazarov,
dots. B.E. Mamaraximov,
kat.o'q. D.T. Turgunov*

Taqrizchilar: *i.f.d., prof. B. Salimov,
i.f.d., prof. N.M. Maxmudov*

ISBN 978-9943-7329-5-7

© "IQTISODIYOT", 2021

MUNDARIJA

Kirish	.....	9
--------	-------	---

ANJUMAN YALPI YIG'ILISHI MA'Ruzalar

Abdurahmanov K.X.	Янги Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар сарҳисоби.....	12
Xodjaev J.A., Gulyamov S.S.	Strategy «Digital Uzbekistan-2030»: innovative-integration digitalization of agriculture ecological-economic development and an important strategic directions of employment of the rural population.....	16
Эшиев М.П.	Макроиктисодий барқарорликни таъминлаш иқтисодий ўсишга эришишнинг асосий йўналиши	27
Abdurakhmanova G.K., Kurbanov S.P.	Promoting efficient and productive employment in the labor market	33
Амиролов А.Ф.	Ўзбекистонда аграр соҳани барқарор ривожлантириши индикаторлари	48
Шаюсупова Н.Т.	Развитие государственной инновационной политики в сфере занятости.....	60
Хасанов М.А.	Янги Ўзбекистон иқтисодиётида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш – мухим йўналиш	67
Хажиев Б.Д.	Давлат компанияларини хусусийлаптириш ва трансформация қилишнинг хуқуқий асослари.....	79
Хотамов И.С.	Макроиктисодий барқарорликни мустаҳкамлаш ҳамда иқтисодий ўсиш суръатларига эришиш	89
Асқарова М.Т., Жамалов Ж.Ж.	The assesment of the strategic roles of human resources professionals in the banking sector in Uzbekistan.....	98
Goyipnazarov S.B. Fayzieva M.Kh.	Воспитание нового поколения экономистов в Новом Узбекистане	106
Камалова М.Н.	Innovation of production processes in the agroindustrial complex.....	111
Gulyamov S.S. Maksudova Sh. Rasulova M.T. Berdikulov S.V.		

<i>Шодмонов Ш.Ш.</i>	Ишлаб чиқарилаётган товарлар нафлилигини ошириш барқарор иқтисодий ривожланишнинг муҳим омили 115
<i>Махмудов Н.М.</i>	Теории международной торговли и их применение в экономике..... 121
<i>Беркинов Б.Б.</i>	Глобал пандемия даврида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-куватлаш ва ривожлантириш йўналишлари..... 130
<i>Салимов Б.Т.</i>	
<i>Салимов Ш.Б.</i>	Кичик бизнес фаолиятини имитацион инновациялар ёрдамида ривожлантириш..... 136
<i>Расулов А.Ф.</i>	Реформирование государственных предприятий – новые угрозы или новые возможности для развития экономики Узбекистана? 141
<i>Қосимов М.С.</i>	Ташки иқтисодий фаолият - барқарор иқтисодий ўсиш омили сифатида..... 148
<i>Насырходжаева Д.С.</i>	
<i>Алимова Ш.А.</i>	Проблемы развития конкурентоспособности промышленных отраслей в период пандемии 156
<i>Хайитов А.Б.</i>	Мамлакат тараққиётининг юксалиш босқичида аҳоли таркибида камбағалликни қисқартиришнинг фаол йўналишлари 161
<i>Якубов И.О., Хайитов С.Б.</i>	
<i>Захидов Г.Э.</i>	Ўзбекистонда халқаро минтақавий ҳисоблар тизими стандартларидан фойдаланиш имкониятлари 169
<i>Жалолова М.Ш.</i>	
<i>Назарова РР, Туйчиев К.Л.</i>	Маҳаллани ижтимоий иқтисодий ривожлантиришнинг кластер тизимини такомиллаштириш 177
<i>Мамбетжанов Қ.Қ. Каримова А.С.</i>	
<i>Ядгаров А.А.</i>	Особенности развития маркетинговой политики посредством альтернативных каналов реализации автомобилей 192
<i>Бакиева И.А.</i>	
<i>Mamaraximov B.E.</i>	Янги Ўзбекистонда камбағалликни камайтиришнинг молиявий ва номолиявий воситаларидан самарали фойдаланиш йўллари 195
	Агросугурта-қишлоқ ҳўжалигида иқлум ўзгаришини юмшатувчи молиявий восита сифатида 199
	Ўзбекистонда хотин-қизларнинг иш билан бандлигини ошириш 202
	Aholining demografik o'zgarishlari iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri 207

<i>Асомидинов Г.А.</i>	Мамлакат иктисадий ривожланишига инсон капиталинининг таъсири.....	211
<i>Умарова Г.Г.</i>	Тўқимачилик саноатини стратегик ривожлантиришда пахта-тўқимачилик ишлаб чиқариш ва кластерлари тизимининг роли	216
<i>Рўзиева Д.И.</i>	Ўзбекистон тараққиётида кичик бизнесни инвестициялаштиришнинг услубий ривожланиш концепцияси.....	221
<i>Абдуллаева М.К.</i>	Ўзбекистонда озиқ-овқат саноати тармоқларида ишлаб чиқариш харажатларини пасайтиришнинг асосий жиҳатлари	230
<i>Карабаева Г.Ш.</i>	Инновационные преобразования в подготовке конкурентоспособных кадров.....	236
<i>Қосимов А.А.</i>	Иқтисодиётнинг реал секторларини ривожлантиришда ахборот технологияларининг роли.....	240
<i>Маматов М.А.</i>	Ўзбекистонда иқтисодиётнинг институтционал тузилмасини такомиллаштиришда миллӣ инновацион тизимнинг таъсири	244
<i>Асадов Э.К.</i>	Автомобилсозлик саноати корхоналарида маҳсулотларни диверсификациялаш орқали ишлаб чиқариш салоҳиятини ошириш механизмлари.....	248
<i>Исмаилов А.М.</i>		
<i>Юлдашев Е.Т.</i>	Курилиш ишлаб чиқариши жараёнида аҳоли бандлиги ва улар меҳнатидан самарали фойдаланиш	253
<i>Ахмедиева А.Т., Маъмуроев Б.Х.</i>	Мамлакатда рақамли трансформациянинг иктисадий самарадорликка таъсири	256
<i>Ирматова А.Б. Бустонов М.М.</i>	Гендерная сегрегация на рынке труда	261
<i>Холмуродов С.Э.</i>	Янги Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётга ўтиш шароитида иқтисодий ўсиш сифат омилларининг таъсири	267
<i>Нажимадинов Р.Д.</i>	Аҳолини иш билан банд қилишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ўрни	272
<i>Шарипов К.Б.</i>	Демографик ўзгаришларнинг қишлоқ меҳнат бозорини бошқаришга таъсири	275
<i>Рахматуллаева Ш.Х.</i>	Тармоқ бўйича ихтинослашув жараёнининг тадбиркорлик фаолияти ривожланишига таъсири	279
	Норасмий секторнинг аҳоли унумли ва маҳсулдор бандлигига салбий таъсиrlарини сўндириш имкониятлари	284

<i>Махмудов М.Ф.</i>	
<i>Бустонов М.М.</i>	Рақамли иқтисодиётта ўтишнинг жаҳон тажрибаси: мұаммо ва истиқбол.....292
<i>Сайдов Н.Р.</i>	Аҳолини доимий иш ўринлари билан таъминлашнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти.....296
<i>Хасимова Г.А.</i>	Положительная динамика роста рабочих мест за 2020 год 301
<i>Shomurodov T.B.</i>	Literature review of the paper “the nature and growth of vertical specialization in world trade 304
<i>Неделькина Н.И.</i>	Открытость экономики нового Узбекистана: реалии настоящего и приоритеты для будущего развития.....310
<i>Файзиева Д.Ш.</i>	Худудларида истиқомат қилаётган аҳолининг иш билан бандлиги даражасини ошириш истиқболлари.....318
<i>Чориев Ф.Э.</i>	Корхоналарнинг молиявий барқарорлигини мустаҳкамлашга қаратилган чора -тадбирлар.....323
<i>Баев А.Х.</i>	Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш кластерини ташкил этиш асосида иш билан бандликни ошириш.....327
<i>Шатохина С.Ю.</i>	Перспективы социально-экономического развития регионов Узбекистана 331
<i>Кодирова Ф.</i>	Язык – это история народа: колорема чёрный в узбекской фразеологии.....335
<i>Makhmudov M.F., Kholikova R.S.</i>	Investment mechanisms for the development of cotton-textile clusters in the republic of Uzbekistan.....338
<i>Бозорова С.А.</i>	Рекрутинг агентликлари - аҳолини иш билан таъминлашнинг истиқболли йўналиши сифатида.....343
<i>Юсупов М.С.</i>	Ўзбекистонда аграр секторнинг ривожланиши тенденциялари ва унга таъсир этувчи омиллар 351
<i>Olimov M.K.</i>	Basic concepts and objectives of regional economic security 356
<i>Тургунов А.Т.</i>	Макроэкономические показатели в Центральной Азии за 10 лет включая в период пандемии с зонами риска 357
<i>Шакирова Г.А.</i>	Ижтимоий соҳада давлат-хусусий шерикликни ташкил этиш ва ривожлантириш йўллари.....366
<i>Халилов М.Ш. Каримова М.Н.</i>	Роль предпринимательства в сокращении нищеты.....372
<i>Хакимова Л.Ш.</i>	The role of clusters in the development of agrologistics services 375
	Формированию государственной политики в сфере занятости 378

<i>Yuldasheva D.K.</i>	Specific aspects and components of ensuring food security of country	386
<i>Matiurova M.</i>	Fiskal siyosatni ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni.....	389
<i>Фозилова Ф.К.</i>	Маркетинговые исследования в формировании экспортного потенциала промышленных предприятий.....	391
<i>Солиева У.А.</i>	Женское предпринимательство XXI века, как фактор развития экономики.....	397
<i>Бабаев Ш.А.</i>	Реализация преемственности и статистического метода при изучении молекулярной физики в общеобразовательной школе.....	402
<i>Амирджанова С.С.</i>	Влияние экономического роста на развитие рынка труда Узбекистана.....	407
<i>Каримов И.А.</i>	Ижтимоий соҳа объектларининг қурилишига киритилган инвестициялардан фойдаланиш	415
<i>Гулмуродов К.А.</i>	Меҳнат миграциясининг аҳолини иш билан бандлигини таъминлашда тутган ўрни.....	418
<i>Каримова Н.С.</i>	Камбагаллик - Янги Ўзбекистоннинг асосий ижтимоий-иктисодий муаммосидир	425
<i>Qurbanova O.T.</i>	Features of pricing in modern economy	430
<i>Холматова Ш.М.,</i> <i>Мамадалиева Ф.А.</i>	Современный переход реформирования системы образования в экономическом ВУЗе	433
<i>Kurbanov U.F.</i>	The role of reforms in the more development of real sectors of the economy.....	437
<i>Ғаниева Д.Б.</i>	Олий таълим муассасалари битирувчиларининг ишга жойлашишини таъминлашда карьера марказларининг хизматлари сифатини ошириш.....	440
<i>Хайдарова Ш.Д.</i>	Енгил саноат корхоналари ракобатбардошлигини маркетинг стратегиялари асосида ошириш	446
<i>Дадаханова С.М.</i>	Новые инструменты в привлечении инвестиций: рынок капитала и ETF как важный фактор повышения инвестиционной привлекательности региона	452
<i>Тураева А.И.</i>	Особенности развития уровня занятости населения в Республике Узбекистан.....	456
<i>Тұхтаева Х.Ф.</i>	Ходимлар меҳнат мотивациясини кучайтиришни тақомилластириш йўналишлари	461
<i>Ismoilov A.J.</i>	Zamonaviy qishloq xo'jaligining rivojlanishida raqamli iqtisodiyotning o'rni	466

<i>Садуллаев Т.Х.</i>	Инклузив ривожланиш индекси - мамлакатнинг ижтимоий-иктисодий ривожланиш даражасини баҳолашнинг омили сифатида.....	472
<i>Бурхонова Ш.Б.</i>	Рақамли иқтисодиёт шароитида иқтисодий имкониятлардан самарали фойдаланиши.....	477
<i>Усмонов М.А.</i>	Уй-жой курилиш бозорида тадбиркорлик фаолияти ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари.....	481
<i>Исмаилова Г.Т.</i>	Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш саноатининг мамлакат иқтисодиётидаги ўрни ва ривожланиш тенденциялари	484
<i>Салимов Н.Б.</i>	Кичик ва ўрта бизнеснинг инновацион фаолиятда қатнашиш шакллари.....	492
<i>Najmuddinov Ya.</i>	Ensuring macroeconomic stability, reducing poverty, creating new jobs and stimulating employment.....	496
<i>Исақузиева Р.</i>	Теоретические основы выявления конкурентного преимущества национальных компаний	503
<i>Бахромов Ш.Ш.</i>	Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида кадр ва мутахассисларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш	508
<i>Ганиев Б.З.</i>	Ишчи кучи талаби ва тақлифи ўргасидаги мутаносибликнинг назарий асослари.....	513
<i>Бобаназарова Ж.Х.</i>	Ёшлар ўргасида камбагалликни камайтириш чоралари.....	519
<i>Махамматов Э.Я.</i>	Камбагалликни қисқартиришда кичик бизнес ва тадбиркорлик – тараққиёт омили сифатида.....	522
<i>Султонов М.Ф.</i>	Худудларни ривожлантириш орқали аҳолининг бандлигини ошириш	529
<i>Шодиев Ф.</i>	Инновацион иқтисодиётнинг ривожланишида инсон капиталининг ўрни	535
<i>Шералиев Ж.Ж.</i>	Бюджет қоидалари ва уларнинг бюджет баркарорлигини таъминлашдаги аҳамияти.....	540
<i>Mirzarakhlimova A.</i>	Development of the digital economy in the Republic of Uzbekistan	548
<i>Яҳшиимуратова А.Р.</i>	Қорақалпогистон Республикасини ижтимоий-иктисодий ривожлантирища инвестицияларнинг роли	551
<i>Oqmullayev R.</i>	Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson resurlarini boshqarish tizimini takomillashtirish orqali qishloq aholisini ish bilan ta'minlashning zamonaviy yo'nalishlari.....	555

ҚУРИЛИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЖАРАЁНИДА АҲОЛИ БАНДЛИГИ ВА УЛАР МЕҲНАТИДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ

А.М. Исмаилов, и.ф.н.,

“Тармоқлар иқтисодиёти” кафедраси доценти, ТДИУ

Г.Т. Юлдашев,

“Тармоқлар иқтисодиёти” кафедраси катта ўқитувчisi, ТДИУ

Аннотация: Уибумаколада қурилиши ташкилотларида иичи ва ходимларни бошқариши жараёнига таъсир кўрсатадиган қурилиши ишлаб чиқарши жараёнининг хусусиятлари муҳокама қилинади. Қурилиши ишлаб чиқарши жараёнини ташкил қилишининг бошқа тармоқлардаги ишлаб чиқарши жараёнидан фарқлари очиб берилган. Қурилишидаги меҳнат бозоридаги тенденциялар кўрсатилган. Ҳуоса қилиншишича, замонавий қурилиши ташкилотларининг иичи ва ходимларини бошқарши тизимида қурилиши саноатининг ўзига хос хусусиятлари, унинг долзарб муаммолари ва ходимларни бошқарув функциялари ва механизмларидан кенг фойдаланиши талаб этилади.

Калим сўзлар: иичи ва ходимларни бошқарши, қурилиши ишлаб чиқарши жараёни, қурилиши ташкилотлари, қурилиши-монтаж ишлари, қурилиши соҳасини иичи ва ходимлар билан таъминлаш, бошқарув функциялари.

Барча мамлакатлар иқтисодий сиёсатининг муҳим шарти, бу уибумаколадаги меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланиши ва уни бошқариш бўлиб ҳисобланади. Корхона ва ташкилотларда ходимлар бошқарувини самарали ташкил этиш эса, ҳеч шубҳасиз корхона иқтисодий фаолиятининг гарови сифатида хизмат қиласди.

Мамлакатимизда қурилиши соҳасини жадал ривожлантириш асосий масалалардан бири бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев томонидан, “Иқтисодиётимизнинг тўла ишга солинмаган, катта салоҳиятта эга йўналишларидан бири – бу қурилиш соҳасидир” деб алоҳида таъкидлаб ўтилган [1].

Корхона ва ташкилотларнинг иқтисодий ривожланиши мазкур ташкилотдаги ишчи ва ходимларининг малакаси ва тажрибаси, жамоадаги ижтимоий-психологик муҳит, бажарилган ишларнинг сифати, бошқарув жараёнидаги самарали қарорларнинг қабул қилинганлиги билан изоҳланади. Шунга қарамай, бу вазифани ҳал қилиш осон эмас, чунки ишчи ва ходимлар салоҳиятидан тўлиқ фойдаланилмайди. Вазиятнинг бундай ҳолати кисман янги бошлангич мутахассисларнинг керакли амалий тажрибани етарли даражада тўплашга улгурмаганилиги билан боғлик, натижада малакали кадрларнинг етишмаслиги муаммоси юзага келади.

Р.Е.Булат ўз тадқиқотларида қурилиш ва ишлаб чиқаришда меҳнат қиласдан ишчи ва ходимларнинг таркиби кўп ҳолларда ўз-ўзидан шаклланади, ёрдам-

чи ишларни бажариш учун ишчилар сонига бўлган эҳтиёж тегиши стандартлар, ишчи ва ходимларнинг меҳнатини вақт бўйича операцион меъёrlаш тизими билан асосланмаган деган хуносага келади. Бу ҳолат қурилиш ташкилотларида меҳнат унумдорлиги даражасига салбий таъсир қўрсатмоқда [2].

Бизнингча, қурилиш ташкилотларининг кенг миқёса инновацион ривожланиши инсон капиталидан самарали фойдаланиш асосида амалга оширилиши лозим деб ҳисоблаймиз. Замонавий қурилиш ташкилотларининг ходимларни бошқариш тизими қурилиш ишлаб чиқариш жараёнининг ўзига хос хусусиятларини, унинг долзарб муаммолари ва ходимларни бошқариш бўйича ёндашувларни ишлаб чиқиши асосида ҳисобга олиниши керак. Жўмладан қурилиш ишлаб чиқариш жараёнининг қўйидаги хусусиятлари мавжуд:

- қурилиш жараёни бир вақтнинг ўзида кўплаб объектларда ва кенг майдонда амалга оширилиши мумкинлiği сабабли компания ходимлари фаолиятини баҳолашни марказлаштирилган ҳолда амалга ошириш бир мунча қийинчилик туғдиради;

- қурилиш ишлаб чиқариш ишлари об-ҳаво шароитларига боғлиқ ҳолда олиб борилади.

Баъзи ҳолларда қурилиш ишлари ноқулай об-ҳаво шароитларида, транспорт тизими яхши шаклланмаган жойларда, электр узатиш линиялари яқинида амалга оширилади. Бундай ноқулай шароитлар меҳнатни ташкил этиш ва шунга мувофиқ равишда ходимларнинг иш фаолиятини баҳолашда акс этади, шу билан бирга маҳсус мотивация тизимини ташкил этишни талаб қиласди.

Шундай қилиб, қурилиш ишлаб чиқариш жараёнида ишчи ва ходимларни бошқариш тизими тармоқнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилиши керак.

Дунё бўйича қурилиш тармоги статистикасига асосан энг кўп ўлим ҳолатлари ва шикастланиши ҳолатлари ҳам айнан мана шу соҳага тўғри келишини кўришимиз мумкин. Ўзбекистон Республикасида қурилиш тармогининг жадал ривожланиши қурилиш ишлаб чиқариш соҳасидаги камчиликларнинг юзага чиқиши билан изоҳланади. Бу эса бугунги кундаги замонавий техника ва технологиялардан қурилиш ишлаб чиқариш жараёнида фойдаланишни кенг жорий этиш талаб этилади. Бугунги кунда қурилиш олиб борилаётган майдонларда илфор технологиялардан кенг фойдаланиш, жўмладан «ақлли» технологиялардан кенг фойдаланишни талаб этади. Албатта бу қурилиш жараёнидаги хавфсизликни таъминлаш ва мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун хизмат қилиши билан бирга меҳнат унумдорлигининг ортишига ҳам олиб келади. Бундай ишларни амалга ошириш қўйидаги йўналишларда ташкил этилиши талаб этилади:

- қурилиш жараёнини масофадан бошқаришни ташкил этиш;
- қурилиш жараёнида меҳнат қилаётган барча ишчи ва ходимларнинг мониторингини ташкил этиш;
- қурилиш майдонлари хавфсизлиги ва назоратини кучайтириш;

- меҳнатни муҳофаза қилиш тизимида назоратни кучайтириш.

Юқорида санаң үтилган талаблар асосида қурилиш ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш ва назорат олиб бориш күйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

1. Қурилиш майдонларида техника ва технологиялардан фойдаланиш ва уларни бошқариш.

2. Қурилиш жараёнида иштирок этаётган ишчи ва ходимлар меҳнатини назорат қилиш.

Мамлакатимизда қурилиш ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этилишида ҳозирги кундаги янги замонавий технологиялардан кенг фойдаланилган ҳолда ташкил этиши яъни масофадан туриб назорат олиб бориш тизмини яратиш лозим. Бундан ташқари бугунги кунда қурилиш жараёнида техника ҳавфсизлиги қоидаларига риоя этиш бўйича назоратни кучайтириш талаб этилади.

Бугунги кунда қурилиш ишлаб чиқариш соҳасида ишчи ва ходимларни самарали бошқариш қурилиш майдонларида ўз кучини йўқотган деб айтилса албатта муболага бўлмайди. Қурилиш ишлаб чиқариш жараёнида бошқарув функциялари ва механизмларидан кенг фойдаланилган ҳолда бошқариш тизмини ташкил этиш энг биринчи навбатда меҳнат самарадорлигининг ошишга олиб келади. Биргина мисол, бугунги кунда қурилиш ишлаб чиқариш жараёнидаги бошқарув функцияларининг камида биттасидан фойдаланилмаслиги ушбу жараёни тўғри ташкил этилишидаги узилишларга олиб келади. Бундан ташқари қурилиш ишлаб чиқариш жараёнига кириб келаётган олий таълим мусассасини яқин даврда тамомлаган ишчи ва ходимарнинг ҳам бошқариш бўйича етарли билим ва қуниқмаларга эга эмасликлари ушбу жараёнини жадал ривожланиб кетишига тўсиқ бўлиб хизмат қиласди.

Мамлакатдаги иқтисодий ривожланишнинг ҳозирги босқичида қурилиш ишлаб чиқариш соҳасида ишчи ва ходимларни самарали бошқаришни ташкил этиш энг аввало қурилиш жараёнида бошқарув функциялари ва механизмларидан кенг фойдаланилган ҳолда бошқариш тизмини ташкил этиш заруратини тугдиради. Қурилиш ишлаб чиқариш жараёнининг ҳар бир босқичидаги бошқарувчилар амалга оширадиган бошқарув жараёнини бошқарув функциялари асосида ташкил этишлари юқори самарадорликка эришиш имкониятини яратади. Бунда қурилиш ишлаб чиқариш ишларини ташкил этиш узвийлик ва давомийлик асосида ташкил этилиши лозим.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Президент Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга мурожаатномаси. 23.12.2017 йил.
<https://www.xabaruz.siyosat/prezident-shavkat-mirziyoyevning-oliy-majlisga-murojaatnomasi>

2. Булат Р.Е. Правовые нормы и психологическое сопровождение управления персоналом в строительстве / Р. Е. Булат - СПб: Бизнес-пресса, 2010. - 197 с.

